تخته سفید شماره ۵۳

تاک

تربیت اوان کودکی یا کُلاژ تربیتی؟!

فریبرز محمدی‌فارسانی*

● آدمی، موجودی دارای ابعاد رشـدی چندگانه است؛ هر بُعد رشدی انسـان با اینکه موجودیتی مشـخص دارد، در ارتبـاط پیچیـده و تنگاتنگ با ابعاد دیگر اسـت و به‌طور مسـتمر بـر آنها تأثیر می‌گـذارد و از آنها تأثیر می‌پذیـرد؛ به‌عنوان‌مثال بُعد جسمانی انسـان، بر بُعد اجتماعی و عاطفی او اثرگذار اسـت و درعین‌حال متأثر از آنهاست و همین‌طور اسـت در مورد ابعاد دیگـر. این تأثیر و تأثر و تعامل اسـت که در کل، رشـد منسجم و متوازن انسان را به‌عنوان یک موجود واحد موجب می‌شـود. براین‌اسـاس، هرگونه تربیتی نیز که بر آدمی مترتب می‌شـود لازم اسـت علاوه‌بر تمرکز بر هر بُعـد وجودی، آن بُعد را درون یک شـبکه نظام‌مند از ابعاد مختلف و روابط پیچیده بین آنها در نظر بگیرد؛ درواقع اگـر عمل تربیت، بر چیزی غیر از رشـد متـوازن همه ابعـاد وجودی کودک به‌مثابـه یک موجود واحـد و یگانه تمرکز کند به بیراهه رفته اسـت و نتیجه آن، پرورش انسـانی تک‌بُعـدی و ناقص اسـت که نه خـود به کمال انسانی خواهد رسـید و نه برای جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کند سودی خواهد داشت.

امـروز تربیـت اوان کودکی در ایـران به نظر می‌رسـد مثالی از تربیت غیرنظام‌مند و نامتوازن اسـت؛ هنوز برنامه یا سازوکار جامع و هدفمندی بـرای تربیت کـودکان صفر تا شش‌سـاله وجود نـدارد و نهادهـای مختلف هرکدام به شـکلی و از دیـدگاه خـود به حـوزه تربیت کـودک وارد شـده‌اند. هرکدام از این نهادها بدون هماهنگی با سیاست‌ها و برنامه‌های نهادهای دیگر، بر بخشی از ابعاد رشـدی کـودک تمرکز می‌کننـد؛ به‌طور طبیعی بر اثر این نوع تربیت، نه‌تنها ابعاد رشـدی کودک به طور متـوازن و هدفمند ارتقا نمی‌یابند، بلکه در برخی موارد، رشـد در یک بُعد مانع رشد در بُعد دیگر می‌شود.

آنچه امـروز در ایـران در حـوزه تربیت اوان کودکی رخ می‌دهد را شاید بتوان یک کُلاژ تربیتی نامید. با این تفاوت که در هنر کُلاژ، هنرمند با هدف و طرح خاصی که در ذهن دارد به شکل نظام‌مند قطعـات و بافت‌هـای مختلـف را به‌گونه‌ای در کنـار هم قرار می‌دهد که اثـری بدیع و زیبا خلق می‌شود؛ حال آنکه در کُلاژ تربیتی به سبک امروز مـا، هدف یا طـرح خاصی مدنظر نیسـت؛ بلکه قطعـات تربیتی با منطق هرچه باداباد از سـوی چندیـن هنرمنـد! در کنار یکدیگر قـرار می‌گیرند و در نهایـت آنچه تولید می‌شـود نه‌تنها انسـان تربیت‌یافتـه نیسـت، بلکه انسـانی اسـت دچار هرج‌ومرج درونی که چنانچه شر مرساند، به خیر او امیدی نیست!

امروز تربیـت اوان کودکی در ایران به‌شـدت نیازمنـد تربیـت یکپارچه و همه‌جانبـه کودکان است. لازمه این یکپارچگی، هم‌افزایی و همکاری همه نهادها با «مدیریت یگانه» و تدوین و اجرای سیاسـت‌ها و برنامه‌های ملی تربیت اوان کودکی با مشـارکت همگان بر اسـاس چارچوب اسـناد بالادسـتی اسـت و به نظر می‌رسـد تا زمانی که این یکپارچگـی ایجاد نشـود همچنان وضعیت نگران‌کننـده موجود در این حـوزه ادامه خواهد داشت.

*پژوهشگر مؤسسه مطالعات کودکی مدرس

بحران مشاوره در مدارس

مشاوران مدارس درگیر هدایت تحصیلی‌اند؛ دانش‌آموزان دغدغه‌های دیگری دارند

عباس فرجی
کارشناس مشاوره

کمبـود نیـروی متخصـص مشـاوره در آموزش‌وپرورش و بروز بحران‌های اجتماعی و روانی در آموزشـگاه‌ها می‌تواننـد هر یک روی یک سـکه باشند؛ می‌توان این‌گونه پنداشت که این دو در ارتباط مسـتقیم با هم هسـتند بنابرایـن آموزش‌وپرورش باید بـرای کنترل بحران‌های روانـی و اجتماعی در میان دانش‌آموزان اقدام عملی‌تر داشـته باشد زیرا آمارهـا نمایانگر وخامت اوضـاع روانی و اجتماعی دانش‌آموزان هسـتند. درحال‌حاضر در شهر تهران ۹۵۰ نیروی مشاور در آموزش‌وپرورش مشغول به کار هسـتند که از این میان یک‌سوم آنها را مشاوران مرد و بقیه را مشاوران زن تشکیل داده‌اند. با درنظرگرفتن میزان مدارس شـهر تهران، این‌گونه می‌شود تحلیل کرد که با این رقم بیش از ۲۰۰ مدرسـه در متوسطه اول درحال‌حاضر مشـاور ندارند. در متوسطه دوم و مدارس ابتدایی هم که اصلا موضوع مشاوره مطرح نیسـت چراکه تمرکز آموزش‌وپرورش بیشـتر روی متوسـطه اول اسـت؛ آن‌هم به دلیل اینکه هدایت تحصیلی در این دوره انجام می‌گیرد.

بحران مشاور در مدارس تهران

وخامت اوضاع زمانی بیشتر نمود پیدا می‌کند که متوجه شویم تا سـال ۱۴۰۰ بالغ بر ۳۰ درصد همین تعداد مشـاوران را نیز از دسـت خواهیم داد یعنی چیزی نزدیک به سـه سـال دیگر، چراکـه میانگین سوابق کاری مشـاوران شـهر تهران بالای ۲۰ سال است یعنی با احتسـاب این آمار، ما تا ۱۰ سال آینده چیزی قریب به ۷۰ درصد مشـاوران شـهر تهران را از دسـت خواهیم داد. برآوردها نشـان می‌دهد که درحال‌حاضـر کلان‌شـهری مانند تهـران به چیزی حـدود سـه هـزار نیـروی متخصص با گرایشـات تحصیلی مرتبط نیاز دارد تا بتواند پوشـش مناسبی در حوزه روان‌شناختی در آموزشگاه‌های شهر تهران ارائه کند، ولی همان‌طور که عرض کردم، این رقم با آنچه پیش‌تر بیان شـده فاصله فاحشی دارد. برای عبور از این بحران طبعا مسـئولان مشـاوره وزارت آموزش‌وپرورش باید چند طرح را در دستور کار خود قـرار دهند که هر یک از این طرح‌ها با چالش جدی مواجه خواهد بود.

نخست آنکه زمینه ادامه همکاری نیروهایی که در حال بازنشسته‌شدن هستند را فراهم آورند تا بتوانند از این پتانسیل استفاده حداکثری داشته باشند.

دوم آنکـه با دادن فراخوان بـه فارغ‌التحصیلان رشـته‌های مرتبـط بـه مشـاوره آنهـا را در آموزش‌وپرورش جذب کنند.

سـوم آنکـه اجـازه ورود نیروهـای مشـاور از شهرسـتان‌های سـطح کشـور را برای ادامه کار به تهران صادر کنند.

چهارم آنکـه از ظرفیت‌هـای بخش خصوصی بـرای کمـک بـه مشـاوره در آموزشگاه‌ها استفاده کنند.

همان‌طور کـه عرض کردم، هـر یـک از ایـن راهکارهـا با چالش‌هایی روبه‌روسـت و این عزم جـدی در واحد مشـاوره وزارت آموزش‌وپـرورش را می‌طلبـد تـا در سـطوح بالا چانه‌زنـی کننـد در غیـر ایـن صورت عملا مشاوره در مدارس از میان خواهد رفت.

بـه گمان مـن، مسـئولان مشـاوره فرصت‌های زیادی را در چند سال گذشـته از دست داده‌اند و تمرکز خود را به‌جای مشـاوره به امور دیگری معطوف کرده‌اند بنابراین از رسـالت ذاتـی خود کـه حمایت روانی دانش‌آموزان است، فاصله گرفته‌اند.

هدایت تحصیلی به جای رسیدگی به امور روانی دانش‌آموز

درحال‌حاضـر مشـاوران بخش اندکـی از زمان خـود را صرف امـور روانی دانش‌آمـوزان می‌کنند چراکه آنها از مجموع ۲۴ سـاعت کاری خود شش سـاعت را به تدریس مشغول هسـتند و بقیه آن را به امر هدایـت تحصیلی و درگیری‌های مرتبط با آن صرف می‌کنند. طبیعی اسـت در چنین بسـتری ما شاهد رشد آسیب‌های اجتماعی و روانی در مدارس باشیم. نرخ آسیب‌ها در مدارس رو به افزایش است و آموزش‌وپـرورش به جای پذیرش مسـئولیت در این زمینه و آمـوزش لازم برای حـل مسـئله، در صدد اسـت کـه بـار آن را به دوش سـایر نهادها و خانـواده بیندازد. مثلا در فقـره خودکشـی دو دختـر نوجـوان در آذربایجان‌شـرقی مسـئولان آموزش‌وپـرورش اظهـار کردند چون ایـن دو در خارج از آموزشـگاه اقـدام به خودکشـی کرده‌اند، مسئولیتی متوجه آنها نیسـت. البته این تا حـدی به‌لحاظ سـاختار اداری درست به نظر می‌رسد، ولی باید پرسـید اگر مشاوری در مدرسـه بود و از نظر روانی ایـن دانش‌آموزان را مورد مطالعـه قرار می‌داد، باز می‌توانست این اتفاق رخ دهد؟

> **در موضوع هدایت تحصیلی شیوه‌نامه اجرائی هدایت تحصیلی در تضاد با آیین‌نامه هدایت تحصیلی است؛ یعنی «کار هدایت تحصیلی با مشاوره است ولی دبیر کمیته هدایت تحصیلی معاون متوسطه است» و این جای تعجب است و انتظار می‌رود اگر اجرای کار به عهده مشاوره است، دبیر نیز مشاور باشد در غیر این صورت نتیجه این می‌شود که در چند سال گذشته دیده‌ایم**

اینجـا بـه گمـان مغالطـه‌ای رخ می‌دهـد مثـل آن اسـت که مـا میـزان افـت تحصیلی را شـاهد باشـیم و کاری نکنیـم و بگوییـم کارمان را در مدرسـه به‌خوبـی انجـام می‌دهیـم دانش‌آموزان کارشـان را انجـام نمی‌دهند و دچار افت تحصیلی می‌شوند.

واقعیـت امر این یـک فرار به جلوسـت وگرنه ما باز شـاهد این دسـت مـوارد و رفتـار پرخطر در آموزش‌وپرورش خواهیم بود.

کار مشاوره را از مشاوران گرفته‌ایم

ایـن مقدمه را از این روی ارائـه کردم که بگویم درحال‌حاضر با تمام مشـکلاتی که در حوزه مشاوره در بالا طرح شد، ما از ظرفیت حداکثری مشاوران در مدارس اسـتفاده نمی‌کنیم چراکه مشاوران را درگیر کارهایی کرده‌ایم کـه نمی‌توانند در امور مهمی که می‌توانـد جـان دانش‌آموزان را نجـات دهد، وقت بگذارند. به زعم من، این از آنجا نشـئت می‌گیرد که ارتباط بسـیار کم‌رنگی بین مدارس و حوزه سـتادی مشـاوره در وزارت آموزش‌وپـرورش وجـود دارد و البته خود سـتاد هم در نـوع خودش ضعیف عمل کرده اسـت. مثلا شما ملاحظه بفرمایید ما در بحث هدایـت تحصیلی بـار اضافی به دوش مشـاوران گذاشـته‌ایم و از آنهـا کارهایی خواسـته‌ایم که در راستای تحصیلات و تخصص آنها نیست و تأسف‌آور اینکه این باری که مشـاوران در یک سـال به دوش می‌کشند به هیچ عنوان تأثیری در هدایت تحصیلی نداشته است.

واگذاری هدایت تحصیلی به معاونت متوسطه

به‌طـور اخـص در موضـوع هدایـت تحصیلی شـیوه‌نامه اجرائی هدایـت تحصیلـی در تضاد با آیین‌نامه هدایت تحصیلی است؛ یعنی «کار هدایت تحصیلی با مشـاوره اسـت ولی دبیر کمیته هدایت تحصیلـی معاون متوسـطه اسـت» و ایـن جای تعجب اسـت و انتظار مـی‌رود اگر اجـرای کار به عهده مشاوره است، دبیر نیز مشاور باشد در غیر این صورت نتیجه این می‌شـود که در چند سال گذشته شاهد بوده‌ایم یعنی در پایان سـال تحصیلی با تمام سـختی‌هایی که همکاران من در مدارس کشـیدند ملاک هدایت تحصیلـی نمرات بـود. از ایـن روی عرض می‌کنم در حوزه سـتادی ما درسـت عمل نکردیم و از نظر من الان هم دیر نشـده و واحد مشـاوره باید خود را از موضوع هدایـت تحصیلی کنار بکشـد و اجرای آن را به متوسـطه محول و خودش را به امور ذاتی منطبق با شـرح وظایفـش معطوف کنـد. دلیلی ندارد که مشـاوران مدارس درگیر کارهای فرسایشی از این دسـت باشـند درحالی‌که کلـی دانش‌آموز دارند کـه بـه کمک‌های حداقلـی از نظـر روانی نیاز دارند.

دبیرکل شورای عالی آموزش‌وپرورش:

تا سال ۹۹ بساط کنکور جمع می‌شود

مهـدی نویدادهـم، دبیـرکل شـورای عالـی آموزش‌وپـرورش، در برنامه تلویزیونی «پرسشـگر» خبـر از حذف کنکـور تا سـال ۹۹ داد و گفت: طبق قانون، کنکور تا سـال ۹۹ باید حذف شـود. ایراداتی به آزمون‌هـای آموزش‌وپرورش و اسـتانداردنبودن آن وارد می‌کننـد، امـا از نظـر مـا آزمون‌هـای آموزش‌وپرورش معتبرند. مشکل دیگر این است که قرار بود سازمان سـنجش یک سازمان مستقل باشد و منافـع هر دو طـرف را تأمین کنـد، در صورتی که سـازمان سنجش زیر نظر وزارت علوم و بیشتر نگران پذیرش دانشگاه‌هاست.

وی با اشـاره به فرمایشات رهبری مبنـی بـر اینکـه «آموزش‌وپـرورش لزوما مقدمه دانشـگاه نیست»، گفت: آماده‌کردن دانش‌آموزان برای ورود به عرصه کار و دانشـگاه ازجمله اهداف نظام آموزش‌وپرورش است. دراین‌میان ورود بـه آموزش عالی و سـایه کنکور فعالیت‌های آموزشی را تحت‌تأثیر قرار داده و مافیای کنکور معادلات را به‌هم ریخته است. این در حالی است که دانش‌آموزان باید مهارت‌های زندگی را کسب کرده و برای ورود به زندگی نیز آماده شـوند. نویدادهم با بیـان اینکه برای رسـیدن به هدف غایی حیات طیبه که در سـند تحول مورد تأکیـد قرار گرفته اسـت، اقدامات خوبی از سـال گذشته کلید خورد و مقدمات حذف آزمون‌های آسـیب‌زا در دوره ابتدایی فراهم شـد، اظهار کرد: امید اسـت موضوع حذف کنکـور بـا همـکاری وزارت علـوم و مجلس حل شود. انتظار می‌رود در مجلس الزامات قانونی فراهم کننـد به‌گونه‌ای که نتوان این قانون را تفسیر کرد. قانون حذف کنکور دومرتبه تصویب شده، اما هر بار با ادله‌ای به اجرا درنیامده است. وی ادامه داد: از نظر ما بساط برگزاری آزمون‌ها در دوره ابتدایی جمع شـده و دیگر آزمون‌هایی به شکل قبل نداریم. البته در دوره‌های متوسطه اول و دوم نیز پیگیر حذف آزمون‌ها هستیم. همان‌طور که پیش از این هم اعلام شده، امسال آزمون ورودی مدارس سمپاد و نمونه در پایه هفتم، به صورت تسـتی چهارجوابی که موجب اضطراب می‌شـد، برگزار نمی‌شـود. اگر هم آزمونی برای جذب باشـد برای سـنجش استعدادهاست و اکنون کارشناسـان ما در حال کار روی آن هستند که امید می‌رود سریع‌تر به سرانجام برسد.

یادداشت

دوراهی متولیان هدایت تحصیلی

اعظم پویان

● سال ۹۵ بود که در جریان انتخاب رشته و هدایت تحصیلـی دانش‌آموزان چالش میـان خانواده‌ها و وزارت آموزش‌وپرورش به‌قدری بالا گرفت که بحث به هیئت دولت و رئیس‌جمهور هم رسـید و نهایتا سـازمان بازرسی کل کشـور نیز به مسئله ورود کرد و سـرانجام هم با پادرمیانی شخص رئیس‌جمهور غائله ختم شد، اما مسئله حل نشد و معضل هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مانند آتش زیر خاکستر باقی ماند. ماجرا از آنجا شـروع شد که مسئولان مربوطه با این توجیـه که معدل تنها یکی از شـاخص‌های موردنظـر برای هدایـت تحصیلی اسـت و عوامل تأثیرگذار بسیاری وجود دارد، تشخیص را به مشاوران و معلم‌هـای مدارس واگذار کردنـد و آنها نیز طبق ضوابطی که برایشان تعریف شده بود، صرفا با دادن نمره‌هایی تعییـن می‌کردند که چـه دانش‌آموزی در چه رشته‌ای اسـتعداد دارد. عجیب آنکه در این هدایت اجباری بخش عظیمـی از دانش‌آموزان به سمت رشـته‌های فنی و حرفه‌ای سوق داده شدند، درحالی‌که بعضا در شهر و محل سکونت دانش‌آموز مدرسـه فنی و حرفه‌ای وجود نداشت تا دانش‌آموز در آن ثبت‌نام کند.

سـال گذشـته نیز تعییـن اسـتعداد تحصیلی دانش‌آموزان از طریق انجام تست‌های استعدادیابی در حالی آغاز شد که وزارت آموزش‌وپرورش مدعی تدوین آمایش شغلی کشـور و تأمین استانداردهای لازم برای رشـته فنـی و مهارتی، بـرای رضایت و رغبـت دانش‌آمـوزان بـرای ورود به این رشـته‌ها بود، اما بسـیاری از کارشناسـان معتقد بودند هیچ چیزی نسبت به سـال گذشته تغییر نکرده است. در نهایت سرنوشـت دانش‌آموزان در گرو سـه ساعت سرنوشت‌ساز برای تسـت‌زدن در سایتی گذشت که حتی زیرسـاخت‌های لازم برای مناطق دوردسـت فراهم نشده بود. دانش‌آموزی که فرصت دسترسی به اینترنت را نداشـت و ناگزیر بود برای انجام تست رغبت و اسـتعداد در سـایتی کـه آموزش‌وپرورش مشخص کرده، فرسنگ‌ها طی کند و اگر در آن ساعت با وجود حجم زیاد مراجعه‌کننده، می‌توانست تعداد ۵۰۰ تست را سه ساعت در فضای محدود کافی‌نت بزند و شانس هم بیاورد و تست‌ها نپرند، تازه بخشی از امتیاز هدایت تحصیلی را کسب می‌کرد.

ایـن آزمون‌ها ۳۰ امتیاز و حدود یک‌سـوم امتیاز مشـاوره‌ای را داشـت و بسـیار تأثیرگذار بود، اما به گفتـه اغلب مشـاوران، این آزمون عمـلا تأثیری در هدایت تحصیلی دانش‌آموزان نداشـت، زیرا سـال گذشته امتیازات مشـاوره‌ای را از ملاک‌های هدایت تحصیلی کنار گذاشتند و فقط روی نمرات و سوابق تحصیلـی متمرکز شـدند. این آزمون‌هـا به‌خاطر نوع و تعداد سؤالات، اشـکالات فنی سامانه و سایر مسـائل، فاقد وجاهت لازم برای یـک آزمون بود تا بتوانـد چیـزی را اندازه‌گیری کند، امـا وقت زیادی از مشاوران مدارس گرفت.

از یک‌سو واحد مشـاوره وزارت آموزش‌وپرورش در چانه‌زنـی روی تأثیرگـذاری در هدایت تحصیلی بسـیار ضعیف عمل می‌کند و از سوی دیگر سازمان متوسـطه آموزش‌وپـرورش به‌عنـوان رهبر اصلی هدایت تحصیلی هنوز به برگزاری هفته آشـنایی با مشـاغل خود افتخار می‌کند، درحالی‌که طبق سند تحول بنیادیـن آموزش‌وپرورش، ۲۰ درصد محتوای کتب درسـی تا قبل از سـال دهم بایـد به معرفی مشـاغل اختصاص یابد، اما هیـچ برنامه عملیاتی تعریف‌شده‌ای برای آشنایی تدریجی دانش‌آموزان با مشاغل مختلف وجود ندارد.

جدول ۳۱۱۱ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- لباس- پسـر امام حسـن(ع) و شـهید کربلا- نوعـی شـیرینی بلـوری ۲- فیلمی درام و کلاسـیک سـاخته جـان فـورد ۳- در را بـه چارچـوب متصل می‌کند- چیره‌دسـت- بندری در هنـد ۴ - از حواریون مسیح(ع)- آشـپزخانه- خطایی در فوتبال ۵- دومین دورقمی- گوی شیشـه‌ای- نوعی اجـاق برقی- انتها ۶- شـانه، دوش- زیور و پیرایـه- الهه ماه و جنگل در اساطیر رومی ۷- شکسـتگی در سنگ- سومین حرف الفبای یونانی- جزیره ایرانی استان هرمزگان ۸- جناح لشـکر- بزرگ و مهتر- مقابل تقدم ۹- نوزاد حشـره- دریاچه‌ای در سوئیس- ناامید ۱۰- بی‌دغدغه- آزرده- سرپیچی‌کردن ۱۱- ضمیر جمع- حلقه نورانی اطراف چیزی- خدمتکار پیر- پول ژاپن ۱۲- کلمه شرط- مقتل ارزشمند سیدابن طاووس- مادر ۱۳- اتومبیل مسافربر- دومین خلیفه اموی- حرف بزنید می‌شکند ۱۴- شور و هیجان یا اشتیاق خود را ازدست‌دادن ۱۵- ناشناخته- قطره‌های ریز باران- بازداشتن.

عمودی:

۱- سـر بی‌مـو- گرد براق نقاشـی بـه رنگ‌های مختلف- شـهری در گیلان ۲- اشتباهاتی که نمازگزار هنگام خواندن نماز مرتکب می‌شـود- از باشگاه‌های فوتبـال اسـپانیا ۳- پایتخت نروژ- گریـزان- لقبی در هندوسـتان ۴- آسوده- با سـلاح گرم پرتاب می‌شود- زیرک و سـودجو ۵- نشـانه اختصاری «قیاس کنید»- سلاح جنگجوی قدیم- قطر داخلی دهانه لوله تفنگ ۶- شست‌وشوی سرسـری و بدون دقت- زنجیر- بله فرانسـوی ۷- مکافـات عمل- وقـت و موقع- زردک ۸- نامشـخص- سـالن میهمانی- بیش ۹- مخمصه- شبیه و نظیر- سنگ قیمتی شـبیه عقیق ۱۰- نام آذری- آگاه و هوشـیار- پاینده ۱۱- تیره‌روزی- هدیه‌دادن- دهان ۱۲- لطیف- به گیتی به از... پیشـه نیست- زمان آغازین ۱۳- صـوت تحسـین- دریاچـه‌ای در آفریقای‌جنوبی- مغـازه ۱۴- بازیگـر مرد مجموعـه تلویزیونـی بوعلی سـینا- عبـث ۱۵- بافته‌شـده- بیمـاری زردی- از یک پدرومادر.

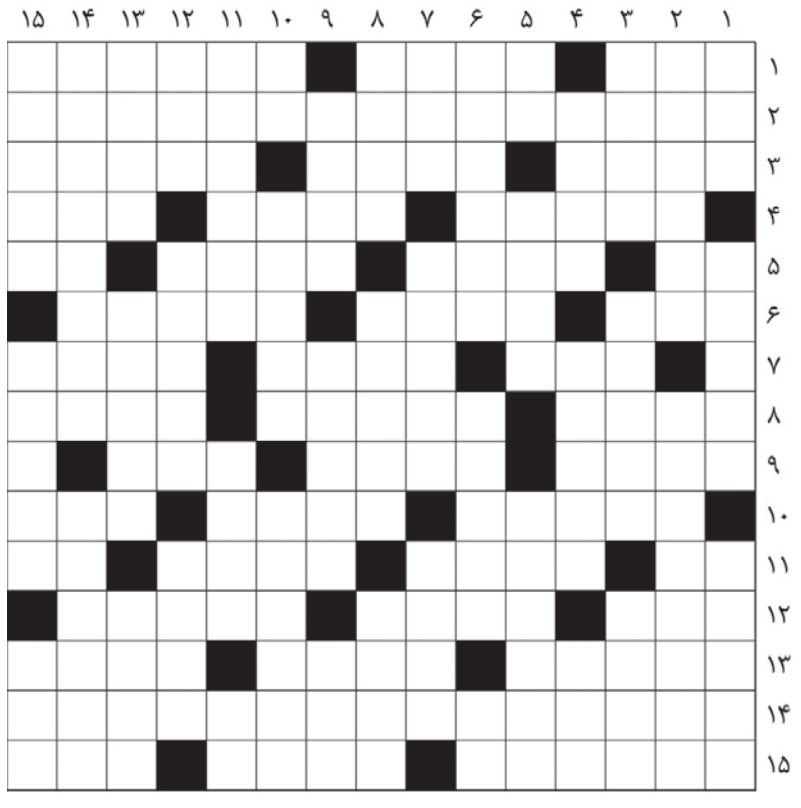

حل سودوکو سخت

۶	۸	۳	۹	۲	۱	۴	۷	۵
۱	۴	۲	۸	۵	۷	۹	۶	۳
۷	۵	۹	۴	۶	۳	۱	۸	۲
۴	۲	۷	۶	۱	۵	۳	۹	۸
۹	۶	۱	۳	۷	۸	۵	۲	۴
۵	۳	۸	۲	۴	۹	۷	۱	۶
۸	۱	۴	۵	۹	۲	۶	۳	۷
۳	۷	۵	۱	۸	۶	۲	۴	۹
۲	۹	۶	۷	۳	۴	۸	۵	۱

حل سودوکو ۲۱۰۶

۶	۷	۳	۲	۹	۸	۱	۴	۵
۸	۱	۲	۳	۵	۴	۶	۹	۷
۹	۵	۴	۷	۶	۱	۲	۳	۸
۱	۴	۵	۸	۲	۷	۹	۶	۳
۳	۶	۷	۴	۱	۹	۵	۸	۲
۲	۸	۹	۶	۳	۵	۷	۱	۴
۷	۲	۶	۱	۸	۳	۴	۵	۹
۴	۹	۸	۵	۷	۶	۳	۲	۱
۵	۳	۱	۹	۴	۲	۸	۷	۶

جدول ۳۱۱۰

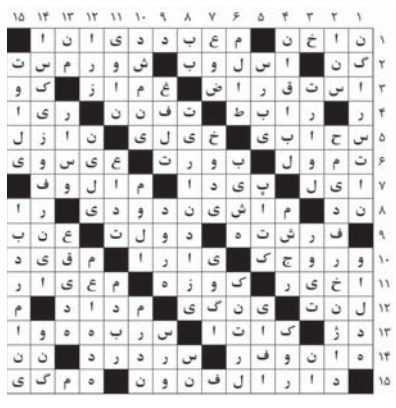

سودوکو سخت ۲۱۰۷

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

				۴		۵	۳	
		۹	۷		۶	۴		
			۸				۲	
		۳	۱			۶		۷
	۱			۷			۴	
۸		۷			۵	۲		
	۳				۷			
		۶	۲		۴	۱		
	۷	۴		۱				

سودوکو ساده ۲۱۰۷

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۱	۷				۵			۳
۸	۳	۵						
		۲	۳			۵		۷
	۱		۴	۵	۹			
				۲				
			۶	۱	۸		۵	
۲		۳			۱	۴		
						۹	۲	۱
۷			۵				۸	۶